

Hou ende Trou

2023

Heilig Graf

Inhoud

Voorwoord (Hilde Robrechts, algemeen directeur)	3
Kloosternieuws (zuster Gert en zuster Liesbet)	4
Wat heb je onderweg gezien?	
Onze school leeft	6
Afscheid van bestuurder Jan Van den Brandt	
360 jaar Heilig Graf	
Internationale uitwisseling Erasmus+	
Nieuwe leeromgeving Economie en organisatie	
Musicals basisonderwijs	
Grafhistorie (Dries Horsten)	16
Uniform: 'Who's afraid of grey, white & blue'	
Collectie Heilig Graf op kruissnelheid	
Klooster Herkenrode verlaten	
Erfgoeddag	
Wist u?	28
Het woord is aan u!	30
Haiku (zuster Machteld)	
Van de privésector naar de klas (Heleen Castelyns)	
Uw lief en leed	34
Overlijdens	
Geboortes	
Ontmoeting oud-leerlingen	38
Diner oud-leerlingen	
Oud-leerlingenavond	
Hou ende Troubelangen	39

Voorwoord

Hou ende Trou, editie 2023

Terugblik en vooruitblik of hoe de oorsprong ons inspireert voor morgen

Lieve lezer

Diep respect voor onze oorsprong toen op 5 oktober 1662 de eerste vijf zusters vanuit Hasselt met de huifkar in Turnhout arriveerden en startten met de uitbouw van een nieuwe priorij van de Zusters Kanunnikessen van het Heilig Graf.

Met veel daad- en veerkracht werkten de zusters 350 jaar lang voor hun scholen én het werden er veel. Met hun ongeziene **H**ardnekkigheid trotseerden ze tegenslagen zoals oorlogen, ziektes en branden. Hun kloekheid en slagkracht bleven overeind en 'zitten ingebakken in de Grafse muren'. "Meer dan één verrijzenis hadden de zusters gekend, men kon zich afvragen of er wel een wereldramp groot genoeg kon wezen om dit ooit te verhinderen."

Hun **E**nthusiasme blijft voelbaar aanwezig, ook al wonen de zusters niet meer in hun klooster in Turnhout. Ze blijven erg betrokken bij het wel en wee van hun scholen. Dat merken we bij de vele fijne bezoeken in Tongerlo en hun aanmoedigende berichten.

Zij hebben doorheen de jaren de scholen een ziel gegeven. Hun **I**nspiratie gaf richting aan waar het Heilig Graf nu voor staat, welke school we zijn en dat voor elk jong talent.

Hun **L**iefde voor God en de mensen is hierbij van onmiskenbaar belang. "Liefde omschrijft het best wie God is. Liefde is het hart en het mysterie van het leven... Het gaat om liefde voor 'het leven' in verbondenheid met mensen, met alles wat bestaat en met God."

Integriteit hebben ze ons voorgeleefd. Ze houden zich doorheen de tijd vast aan normen en waarden, ook als deze van buitenaf onder druk staan.

Het Verrijzenis**G**eloof is de bron van leven voor onze zusters en de voedingsbodem van ons huidig opvoedingsproject WIJS.

Mag je deze levensader van ons **H**EILIG GRAF herkennen in de teksten van deze editie. Je kan genieten van een dankbare terugblik op het verleden met een getuigenis van Jan Van den Brandt en de Grafhistorie. Onze 360ste verjaardag van het Heilig Graf willen we ook graag met je delen.

Daarnaast vind je illustraties van het leven vandaag in onze scholen. Ze vertellen waar we mee bezig zijn, waar we voor staan en daarin ontluiken vele nieuwe uitdagingen voor morgen.

We starten uiteraard met kloosternieuws uit Tongerlo.

Met vriendelijke groeten

Hilde Robrechts
Algemeen directeur

Kloosternieuws

| zuster Gert en zuster Liesbet

Wat heb je onderweg gezien?

Pasen als een hoogdag

met jonge stemmen zongen we dan de Gregoriaanse gezangen, niet vertaald, wel begrepen.

Zo ook deze sequentia:

“dic nobis Maria,
quid vidisti in via?”

De vraag werd gesteld door enkele mannen aan Maria Magdalena.

Hoe kan zij daar toch op antwoorden, zij die het lege graf had gezien, en vol huiver was weggelopen.

Maar de vraag is gesteld, en af en toe kom ik haar tegen, onderweg.

Van Pasen tot Pasen: Wat heb je gezien onderweg?

Wij, zusters van het Heilig Graf, nog steeds met achttien - wonend in Tongerlo. (Soms denk ik: op het eiland Patmos) mochten naast vele wensen, van de school ook volgende wens ontvangen.

Deze wens gaat met ons mee en is voor ons een paasgroet geworden. Ik lees:

“Verder dan de drukte
het lawaai en de volle agenda.
Verder dan je frustratie, je angst,
je vreugde, je ontroering, verbondenheid,
machteloosheid of welke stemming dan ook.
Daar voorbij,
tot bij een Grote Gedragenheid”

Daaronder de vertrouwde namen.

Wat heb je gezien onderweg?

Gezien, of geproefd, of ervaren?

De stilte van de wereld voor Bach, om het met de woorden van Lars Gustafsson te zeggen, wat heb je gedaan met deze stilte die niet zo evident en niet zo gedragen was?

Prediker vraagt duizend jaar na de woestijntocht: was het een zinloze onderneming, een vergeefse reis? Zijn antwoord luidt, na veel gegrom, nee, niet vergeefs, wel ben ik door veel “niets” gegaan, en ben veel “bijna niets” tegengekomen.

Zo was het ook – een beetje – voor onze groep in Tongerlo – tenminste, dat weten wij van elkaar. En samen zijn wij ouder geworden: gezien, geproefd, ervaren.

Op weg naar een verantwoorde voltooiing.

Quid vidisti in via

“Ik heb onder de zon iets gezien dat voor wijsheid doorging.

Het was verbijsterend”, constateert Prediker.

Even verbijsterend is de slotscène uit het evangelie van Marcus.

Je weet wel: enkele vrouwen zijn op weg naar het graf in een tuin. Een tafereel van vrouwelijke zorgen.

Bij het zien van het lege graf werden zij niet door schrik of ontsteltenis bevangen. Bang waren zij niet, wel vol huiverend ontzag voor het grote geheim.

Dan volgt het zwijgen.

Dan volgt de stilte.

Ze ervoeren de Aanwezigheid van Hem die voorbij de grenzen van leven en dood is gegaan.

Aan allen onze paasgroet vanwege zuster Gert, zuster Liesbet en medezusters

Zuster Ignatia is geboren te Elsene op 16 maart 1923.
Haar intrede in het Heilig Graf was op 8 september 1941.
Haar professie was op 23 augustus 1943.

Haar doopnamen zijn: Marie-Josée, Alfonsina, Vaneerdewegh.

Haar naam (Ignatia) betekent: vurige.
Zij werd 100 jaar op 16 maart 2023.

Onze school leeft

In januari 2023 nam Jan Van den Brandt, na een decennialange loopbaan in onze school, afscheid van de raad van bestuur. We schoven met hem aan tafel voor een interview. "Het moet niet te veel over mij gaan he". Zijn bescheidenheid siert hem.

Een boeiend gesprek met een gedreven oud-leerkracht, -directeur, -bestuurder én icoon van het Heilig Graf.

Afscheid van bestuurder Jan Van den Brandt

Bedankt om even tijd te maken voor dit gesprek, meneer Van den Brandt. We vallen meteen met de deur in huis: wanneer zette jij jouw eerste stappen in het Heilig Graf?

Ik ben als leerkracht begonnen op 1 september 1968. Een hele tijd geleden, dat was in de tijd dat de dieren nog spraken...

Was dat je eerste job?

Ja, ik was afgestudeerd en had twee sollicitatiebrieven gestuurd, naar het Heilig Graf en naar een andere Turnhoutse school. Op dezelfde dag ging ik in beide scholen op sollicitatiegesprek. In het Heilig Graf zeiden ze meteen: 'je mag beginnen'. Een uur later liet ook de andere school weten dat ik kon starten. 'Tja, spijtig', zei ik (*lacht*).

Een geluk voor onze school!

Dat weet ik niet, maar zo ben ik alleszins in het Heilig Graf terechtgekomen. En ik heb er geen moment spijt van gehad.

Welke vakken gaf je destijds?

Ik ben begonnen als leerkracht wiskunde, fysica en chemie. Ik gaf het liefst wiskunde; fysica en chemie lagen me minder. Ik ben dan ook wiskundige.

Wat is jou vooral bijgebleven uit je tijd als leerkracht?

Ik werkte eerst in de technische school, met zuster Beatrix als directrice. Later ben ik ook in het aso gaan lesgeven. Net als andere leerkrachten pendelde ik tussen de Patersstraat en de Apostoliekstraat, want het vierde jaar van de technische school zat in de Apostoliekstraat en het vijfde en zesde jaar in de Patersstraat. Dus moesten we soms, zoals dat nu nog het geval is, tijdens de recreatie van tien minuten, hup, van de ene vestigingsplaats naar de andere. Als ik terugkijk naar die tijd, denk ik ook aan het vele verbeterwerk.

Ik gaf vroeger, net als andere leerkrachten, twee huistaken per week en ik deed ook twee korte ondervragingen per week. Dat zorgde voor heel wat verbeterwerk. Na de lesuren zaten we met veel leerkrachten samen in het leerkrachtenlokaal te verbeteren. Ik heb toen veel geleerd van de *anciens*.

Kijk je er met een goed gevoel op terug?

Zeker, het was een heel fijne tijd. Ik gaf graag les. De klassen waren ook heel aangenaam. Het waren goede leerlingen. Dat is nu ongetwijfeld nog zo, maar nu hebben de maatschappelijke veranderingen het in de school en de klas niet gemakkelijker gemaakt. Wiskunde uitleggen aan de leerlingen deed ik graag. Ik mocht ook nog enkele jaren didactiek van de wiskunde geven in het pedagogisch hoger onderwijs.

Hoe ben je, na je job als leerkracht, op de stoel van directeur beland?

In 1978 was zuster Gemma op zoek naar nieuwe directeurs. Ze wilde meteen twee lekendirecteurs aanwerven. In dat jaar zijn Hermans Willems en ik aangesteld; Herman als directeur pedagogisch hoger onderwijs en ik als pedagogisch directeur van de

derde graad. Ik herinner het mij nog goed. Het was augustus, het schooljaar moest worden voorbereid en ik werd er meteen ingegooid.

Ik heb altijd graag lesgegeven, maar ik zag me dat niet doen tot mijn 65ste. Ik vond het toen een mooie kans om eens iets anders te doen.

Wat was voor jou een hoogtepunt in je carrière als directeur?

Goh, een hoogtepunt (*denkt na*). Er is altijd wel wat in de school, je weet 's morgens niet wat je die dag te wachten staat. Dat maakt het ook wel boeiend. Uiteindelijk vind ik de herstructurering met de Klinkstraat wel een van de belangrijkere momenten. Dat was een heel complexe zaak. Het is absoluut geen verdienste van mij alleen, maar van het hele directieteam. Onder meer Erik Dries had een groot aandeel in deze herstructurering, om de infrastructuur in orde te brengen. In 2001 beslisten we om te fusioneren. In 2003 ging de herstructurering van start en in 2005 was die uiteindelijk afgerond.

Dat lijkt me een korte tijdsperiode voor zo'n ingrijpende herstructurering, niet?

Ja, maar we hebben die met het hele directieteam goed voorbereid. We hadden trouwens veel vroeger, in 1994 en nog met Zuster Gemma als algemeen directrice, al een bestuurlijke samenwerking met de Klinkstraat opgestart. De directeur van de Klinkstraat werd bij in het directieteam betrokken, de raad van bestuur werd één geheel gemaakt en stilaan groeiden de scholen naar elkaar toe.

Er waren uiteraard heel wat moeilijkheden: het uniform, dubbels van studierichtingen, in beide vestigingen een eerste graad... Ouders zagen door het bos de bomen niet meer en er moest een betere structuur komen. Het was een heel intens proces dat ook voor leerkrachten een grote impact had. Zo moesten leerkrachten van de eerste graad Klinkstraat naar de Apostoliekenstraat verhuizen; andere leerkrachten van Klinkstraat naar Patersstraat en omgekeerd.

Dat moet inderdaad een pittige periode zijn geweest.

Ja, maar ik denk dat we dat toch best goed *gemanaged* hebben. We konden dat gelukkig doen op een moment dat heel wat personeelsleden met pensioen gingen. Dat maakte deze verandering alvast iets gemakkelijker.

Op welke realisatie kijk je met fierheid terug?

Alles wat ik heb verwezenlijkt, is groepswork geweest. Realisaties van mij zijn realisaties van een hele ploeg. Ik heb de school zo goed mogelijk proberen te leiden, maar heb dat gelukkig altijd met goed personeel kunnen doen. Een directeur is niets zonder leerkrachten, zonder ondersteunend personeel, zonder het technisch personeel, zonder het poetspersoneel... Het is op de werkvloer dat het gebeurt. Je bent een goede school in de klas. Je moet er als directeur dan ook voor zorgen dat je schoolorganisatie en administratie zo goed mogelijk geregeld worden en deze ten dienste stellen van wat er op de werkvloer gebeurt.

Dat ging niet altijd zonder slag of stoot. Als ik eens een stommitieit beging, kwamen collega's mij dat zeggen en was er even opstand in het leerkrachtenlokaal, maar het werd mij ook vergeven. Dat apprecieerde ik en daar leer je dan ook weer van.

Een belangrijke realisatie die mee door mijn voorganger, zuster Gemma, werd gestart, is de ontwikkeling van een pedagogische structuur met graden en de vorming van een directieteam. Toen ik hier als leerkracht begon, werkten directeurs allemaal afzonderlijk. Later kwam er meer samenwerking en vergaderde het directieteam wekelijks. Dan kreeg je een hecht team. We waren hierin een voorbeeld voor andere scholen, die bij ons inspiratie opdeden om een gelijkaardige structuur op poten te zetten.

Zo te horen, heeft zuster Gemma een goede bodem gelegd voor jouw verdere werk.

Inderdaad, zuster Gemma was een goede directrice. Er zijn uiteraard veel goede directieleden geweest, maar

Gemma was een soort mentor voor mij. Ik heb veel aan haar gehad. Zij was ook een wiskundige he (*lacht*).

Vandaar de *match!*

Dat is zeker zo.

Was het afschaffen van het uniform ook een mijlpaal voor jou?

Dat was alleszins ook een pittige periode. Of het een hoogtepunt was, dat weet ik niet (*lacht*). We schaften het uniform af in 2002. Ik denk nog altijd dat het op dat moment de juiste beslissing was. We staken destijds meer tijd in het handhaven van het uniform dan in pedagogisch-didactische kwesties. Een uniform is haalbaar als je alles zelf in de hand houdt en dat was vroeger ook zo: we verkochten zelf blouses, sweaters, rokken. Sint-Janneke verkocht die ook, met stof die van onze school kwam. Op een bepaald moment verkocht een andere firma ook grafrokken, die eigenlijk geen grafrokken waren, omdat ze van een andere stof werden gemaakt. Ouders die deze rok hadden gekocht, wilden geen nieuwe rok kopen en zo begon de discussie. Of leerlingen droegen jassen die niet echt blauw, maar eerder zwart waren. Er kroop zoveel energie in.

Bovendien herkenden mensen ook overal in 't stad de leerlingen van onze school. Als leerlingen van het Heilig Graf 's middags met leerlingen van het Sint-Pieter op café zaten, herkenden ze die van 't Graf, maar die van andere scholen niet.

Zo werd de knoop om het uniform af te schaffen uiteindelijk doorgemaakt. Je bent ook geen betere school als je leerlingen in dezelfde kleren stopt.

Inderdaad. En je hebt de storm dus doorstaan.

Ja, dat moest wel he. Eens je de beslissing genomen hebt, kun je nog moeilijk terug.

Hoe maakte je de overstap van directeur naar bestuurder?

In '95-'96 maakte zuster Gemma mij coördinerend directeur van het secundair onderwijs. In dat eerste jaar nog om haar te ondersteunen en in '96-'97 ben ik zuster Gemma opgevolgd. Toen ik algemeen directeur was, werd ik ook als afgevaardigd beheerder in de raad van bestuur aangesteld. Zo maakte ik vanaf '98 tot mijn pensioen in 2006 als afgevaardigd beheerder deel uit van het schoolbestuur.

Toen ik met pensioen ging, wilde ik ook uit het schoolbestuur stappen. Het is immers beter om je opvolger te laten doen en niet meer over de schouders

mee te kijken. Maar twee maanden later kwam Hilde (*Robrechts, nvdr*) vragen om toch terug te komen en zo belandde ik in oktober opnieuw in de raad van bestuur. Zuster Alix was op dat ogenblik voorzitter van het schoolbestuur.

Ook jij bent een hele tijd voorzitter geweest.

Dat klopt. Van 2010 tot 2016 was ik voorzitter. Toen vond ik de tijd rijp om te stoppen en heeft Jos (*Grommen, nvdr*) die functie overgenomen. Ik bleef toen nog actief als bestuurder tot nu. Je moet op tijd stoppen he. Ik weet niet of ik nu nog op tijd ben, maar goed (*lacht*). De school is in goede handen. Ik ben er gerust in.

‘Bemin je keuzes in het leven.’

Wat is de grootste evolutie die je meemaakte tijdens je jarenlange loopbaan in het onderwijs?

Dat is een moeilijke vraag. Ik heb veel jaren als directeur meegemaakt en het is altijd maar complexer geworden. De administratie en schoolorganisatie, maar ook de regelgeving wordt alsmaar uitgebreider. De druk op directies en personeel is zo groot. Er wordt zoveel van scholen verwacht, maar het onderwijs kan helaas niet alles oplossen. Zo wilden ze bijvoorbeeld leerlingen een rijbewijs laten behalen op school. Da's allemaal mooi, maar helemaal niet zo vanzelfsprekend. De maatschappij zit ook veel meer in de school dan vroeger, moeit zich meer. Misschien is dat ergens niet slecht, maar het verhoogt de druk wel.

Ach, je zal me zeker niet horen zeggen dat het vroeger allemaal beter was hoor, integendeel. Er is gelukkig ook veel vooruitgang.

Zijn er moeilijke of minder fijne periodes in je carrière geweest?

Een moeilijke periode was de invoering van het gemengd onderwijs in de jaren '80. Er was een verordening die stelde dat technische en kunstrichtingen open moesten staan voor jongens. Het jaar nadien wilden alle scholen gemengd onderwijs. In Turnhout waren we omringd door jongensscholen, die met gemengd onderwijs wilden starten. Onze school kon niet anders dan volgen. Helaas gaan jongens

niet snel naar meisjesscholen, maar meisjes wel naar jongensscholen. Bijgevolg was ons leerlingenaantal op een paar jaar tijd met 500 à 600 gedaald. We hebben meerdere jaren nodig gehad om terug uit dat dal te *kreffelen*. Dat was een moeilijke tijd, maar we zijn erdoor gesparteld. Ik zeg altijd: 'kwaliteit drijft boven, dus dat komt wel goed' en dat was gelukkig ook zo. Een minder fijne periode was de brand in augustus 1997. Wij waren aan het werk en Rika (*Bordo, nvdr*) zei: 'Jan, kijk, die schilder op het dak is met water bezig, het brandt daar! We belden meteen de brandweer. Ik liep met zo'n brandslang naar het vuur, maar er kwam bijna geen water uit. Het was echt een hevige brand. Gelukkig waren er herexamens op dat moment, dus er waren leerkrachten in huis. Die hielpen om zoveel mogelijk spullen in veiligheid te brengen.

Is de school toen op 1 september kunnen starten?

Ja, Erik (*Dries, nvdr*) heeft voor vervanging van klaslokalen gezorgd, dus we zijn effectief kunnen starten, maar het was wel een heftige periode. Erik was indertijd trouwens mijn steun en toeverlaat. Als ik goede raad nodig had, stapte ik bij hem binnen en dan kreeg ik altijd wijze raad.

Fijn dat je in zo'n positie een goede raadgever naast je had.

Wat wens je de school voor de toekomst nog toe?

Wat ik hoop voor de school, is dat ze haar basisprincipes niet verliest. Ik ben er nogal gerust in dat daar goed voor gezorgd wordt met de huidige bestuurs- en directieploeg. We hebben een sterk opvoedingsproject, dat nu en dan een update heeft gekregen. Vernieuwing is ook eigen aan het Heilig Graf. Ik hoop dat de school blijft inspelen op de noden van de tijd, maar daar twijfel ik niet aan.

Je kan dus met een gerust hart alles achterlaten.

Absoluut, mijn opvolging is goed geregeld. Ik kijk zelf ook met een goed gevoel op al die jaren terug. Ik ben altijd heel gelukkig geweest in deze school. Ik ben geen enkele dag met slepende voeten naar school gekomen. Soms wel met slepende voeten van vermoeidheid naar huis (*lacht*), maar dat nam ik er graag bij. Mijn motto is: 'bemin je keuzes in het leven'. Als je voor iets kiest, moet je ervoor gaan en dat ook proberen te blijven doen.

Dat zullen we onthouden! Oprecht veel dank voor dit interview en voor je jarenlange inzet, meneer Van den Brandt.

360 jaar Heilig Graf

5 oktober 2022: niet zomaar een doordeweekse woensdag; wel de 360ste verjaardag van 'ons Heilig Graf'! Deze bijzondere dag ging gepaard met veel toeters, bellen en... gigantische taarten.

360 jaar Heilig Graf: wat voorafging...

In de 17de eeuw kozen de Hasseltse kanunnikessen Turnhout als locatie voor een nieuw Heilig Grafklooster. Zo kwamen op 5 oktober 1662 de eerste vijf zusters met de huifkar aan in de stad. Een klooster, internaat en school werden opgericht. In die tijd stonden lezen, schrijven, handwerk, een muziekinstrument bespelen en praktisch Frans op het lesprogramma. Op zon- en feestdagen onderrichtten de zusters gratis de minder-gevoede kinderen. De start van het Heilig Graf in Turnhout was een feit!

Rood kledingstuk

De Grafscholen kleurden op 5 oktober opvallend rood. Veel leerkrachten en leerlingen droegen een rood kledingstuk en verwezen zo naar het rode logo van de school (het kruis van het Heilig Graf) dat voor warmte, kracht en verbondenheid staat.

Taart voor iedereen

Om de 360ste verjaardag te vieren, plaatste onze school een megabestelling bij de plaatselijke bakker: er werden gigantische taarten en gebakjes gemaakt voor de bijna 5000 Grafers: leerlingen, leerkrachten en medewerkers van het basis- en secundair onderwijs vierden al smullend de 360ste verjaardag van de school.

Verjaardagslied
Alle leerlingen van de basisscholen zongen op hetzelfde tijdstip, op elke locatie, een leuk feestlied, gemaakt door meester Niels van basisschool Heilig Graf Nijverheidstraat. Ook in het secundair onderwijs werd er gezongen; op campus Patersstraat onder begeleiding van de leerlingen Muziek.

Op 5 oktober 1662 komen de eerste vijf zusters met de huifkar aan in de Stad.

Dag van de Leraar
Mooi toeval: deze bijzondere verjaardag viel samen met de 'Dag van de leraar'. Wereldwijd worden op 5 oktober alle leerkrachten in de bloemetjes gezet. Ook onze school bedankte op deze feestdag haar leraren, die dag in dag uit het beste van zichzelf geven voor de klas.

Boodschap van de zusters
De zusters van het Heilig Graf verlieten in 2012 het klooster in Turnhout en verhuisden naar Tongerlo. Het is voor de huidige kloostergemeenschap niet evident om naar Turnhout te komen, maar toch wilden de zusters op een bepaalde manier aanwezig zijn op deze bijzondere dag. Daarom stuurden zij op 5 oktober digitaal een warme boodschap naar alle leerlingen, leerkrachten en medewerkers van de school.

*Hé doe je mee, het Heilig Graf viert feest.
We dansen en we zingen en we lachen om ter meest.
Waar zijn al die slingers, ballonnen en tralala?
Het Heilig Graf is jarig. Hieperdepiep hoera!*

Er waren eens 5 nonnen, die zochten een goede plek om een kloostertje te stichten, leek Turnhout niet zo gek. Ze bouwden ook een schooltje voor de meisjes van de fabriek. Ze leerden hen lezen, schrijven, rekenen en muziek.

*Refrein:
Hé doe je mee...*

Wees welkom op ons feest, wie je ook mag zijn.
We zijn er voor iedereen, dat is toch reuzefijn.
Neem elkaar maar bij de hand, dat is een mooi gebaar, want samen staan we sterk al 360 jaar.

*Refrein:
Hé doe je mee...
Het Heilig Graf is jarig. Hieperdepiep hoera! (x2)*

Feestlied gemaakt door meester Niels, basisschool Nijverheidstraat

Internationale uitwisseling Erasmus+

Onze school neemt met leerlingen uit het vierde, vijfde en zesde jaar deel aan het Erasmus+project **BUGS**. In dit tweearig project, voluit 'Building Up Green Skills', staat klimaatverandering centraal. Over de grenzen heen kijken, verruimt de blik van jongeren. Via uitwisselingen met partnerscholen uit Spanje, Italië, Portugal, Hongarije en Tsjechië stemmen leerlingen ideeën op elkaar af en halen zij nieuwe kennis in huis.

Klimaatthema per land

In de verschillende landen staat telkens een klimaatthema centraal. Zo vormt de expertise van elk land de inspiratiebron voor de uitwisseling. In Tsjechië lag de focus op de analyse van waargenomen klimaatveranderingen en in Spanje op de transitie naar groene energie. In België overlegde het team rond vervuiling en afvalbeheer en in Italië rond duurzaam voedsel en landbouw. In Portugal stond de bescherming van biodiversiteit centraal en het project zal in Hongarije afsluiten met het thema duurzame steden en gemeenschappen.

Europese delegatie op bezoek

Van 26 tot 30 september 2022 ontving onze school 22 leerlingen en 14 leerkrachten uit de vijf partnerlanden. Tijdens die week kreeg het thema afvalbeheer vorm in een druk weekprogramma, met workshops rond afvalverwerking en onder meer een bezoek aan het IOK in Laakdal, Tablo in Dessel, het Speelkaartenmuseum in Turnhout (circulaire economie) en Umicore in Antwerpen. Uiteraard stond ook een bezoek aan onze hoofdstad op het programma.

De jongeren sliepen bij gastgezinnen. Leerlingen van onze school, die zelf ook deelnamen aan de uitwisselingsweek, stelden hun huis open voor een buitenlandse gast. Dat viel in de smaak, zo vertelt Lore De Groot (6WeWi):

"Mijn Spaanse logee was een heel vriendelijk meisje. We konden in het Engels met elkaar communiceren, wat best goed ging. Na het dagprogramma van het BUGS-project plande ik thuis ook nog activiteiten. Zo probeerde ik haar verblijf in België zo leuk mogelijk te maken. We gingen bijvoorbeeld met de Spaanse studenten bowlen, trokken naar een fuif en maakten samen sushi. Ze vond het super om ons land beter te leren kennen en ook ik vond het een heel aangename ervaring."

Lore is helemaal overtuigd van de meerwaarde van uitwisselingsprojecten: *"Ik vind dit soort projecten heel fijn. Je kan veel bijleren over onderwerpen zoals klimaatverandering. Maar het leukste is om mensen te leren kennen die uit een heel andere omgeving en zelfs een andere cultuur komen. Zo ontstaan er nieuwe vriendschappen, wat echt geweldig is."*

Nieuwe leeromgeving Economie en organisatie

Sinds dit schooljaar krijgen onze leerlingen Economie en organisatie les in gloednieuwe lokalen.

Voormalige internaatkamers op de derde verdieping van de I-blok maakten plaats voor een moderne leeromgeving. Verschillende klassen en open ruimtes bieden mogelijkheden voor gedifferentieerd leren en *teamteaching* (meerdere leerkrachten staan samen voor de klas).

Op dinsdag 25 oktober 2022 werd de nieuwe leerplek van onze jonge ondernemers officieel geopend. Inmiddels zijn de lokalen dagelijks in gebruik en voelen de leerlingen zich helemaal thuis in deze nieuwe leerruimte.

Ook Rianne Aerts, teambegeleider Economie en organisatie, is enthousiast: *“Door de moderne infrastructuur én door alle klassen op één locatie binnen de school te brengen, kunnen we nu op een actieve manier inzetten op TOP-onderwijs voor onze economische richtingen.”*

Musicals basisonderwijs

De kinderen van onze basisschool Tramstraat en Vosselaar brengen dit schooljaar een musical op de planken. De vele facetten van muzikaal theater bieden voor elk wat wils: drama, zang, decor, kleding ... Vanuit hun sterktes en interesses werken de kinderen samen aan een mooi einddoel: een schitterend spektakel voor jong en oud.

Musical Vosselaar: 'Oma Mist'

De leerlingen uit onze basisschool van Vosselaar werkten maandenlang aan een voorstelling waarin 'het leven' centraal staat: de hoogtes en de laagtes, de herinneringen die je koestert, de dingen die je soms liever vergeet... De kinderen gaven tien weken het beste van zichzelf om een bijzondere musical over dit thema op poten te zetten. Directeur Tim Christiaens licht toe hoe dat in zijn werk ging: *“Via verschillende ateliers dompelden de leerlingen zich, vanuit hun interesses en talenten, onder in de vele disciplines van het theater. Zij werkten klasdoorbrekend in ateliers vanuit een bepaald muzisch domein. Na kennismakingsateliers kozen de kinderen een domein dat hen aanspreekt: zang, dans, decor, mode, drama of media. In verdiepende ateliers werd er binnen het gekozen domein naar het eindspektakel toegewerkt. Zo droeg elk kind, vanuit zijn of haar talent, een steentje bij.”*

Het geheel werd gecoördineerd door een werkgroep van leerkrachten, in samenwerking met regisseur Dominique Hoste, leerkracht Woordkunst-drama in het Heilig Graf (campus Patersstraat).

Het resultaat van tien intense weken was de ontroerende en grappige voorstelling: 'Oma Mist'. Deze musical werd op 3, 4 en 5 maart maar liefst vijf keer op de planken gebracht in GC 't Heilaar in Beerse.

Musical Tramstraat: 'Talentenfeest'

Ook onze basisschool Tramstraat brengt talent op het podium. Het hele schoolteam werkt een schooljaar lang aan een musical in het jaarthema: 'Iedereen heeft een talent, ik ook!'. Om dit thema kracht bij te zetten, nodigde de school 'Lente en haar dieren' uit. Lente gaat op zoek naar haar talent in een knotsgekke voorstelling met heerlijk aanstekelijke muziek. De voorstelling wordt gespeeld door drie doorwinterde muzikanten van het productiehuis Nootzakelijk: Emelien Raats, Joris Degeest en Jef Verheyden, toevallig ook leerkrachten van de opleiding Muziek in het Heilig Graf (campus Patersstraat).

Bij de start van het schooljaar warmden de muzikanten de leerkrachten alvast op, zo vertelt directeur Pieter Jacobs: *“In september speelde Nootzakelijk de voorstelling voor het hele leerkrachtenkorps, tijdens een personeelsvergadering. Uniek, ze hadden dit nog nooit gedaan voor volwassenen en zaten toch met wat gezonde stress. Voor ons is het veruit de meest memorabele 'personeelsvergadering' ooit. De start was gemaakt, elke collega was helemaal ondergedompeld in het jaarthema. Ze gingen er actief mee aan de slag in de klas.”*

Ook de kinderen kregen de voorstelling te zien, zo vervolgt Jacobs: *“In november speelde Nootzakelijk de voorstelling voor al onze leerlingen van de lagere school en de oudste kleuters. In januari kwam Lente met Wolf voor de allerkleinsten voorlezen uit hun vertelboek. Op die manier werd iedereen ondergedompeld in de magie van talenten.”*

De voorbereidingen leiden naar een totaalspektakel tijdens het 'talentenfeest' op 3 juni. Die dag zullen de professionele spelers samen met de kinderen meermaals optreden voor publiek. Jacobs is enthousiast: *“Wat startte als een klein ideetje rond talenten, groeide uit tot een groot talentenfeest voor en door kinderen, leerkrachten en ouders.”*

Grafhistorie

| Dries Horsten

Uniform: 'Who's afraid of grey, white & blue'

Groepsfoto van het internaat, toen ons Graf een Grafje was (1864-65). Pas in de vroege 20ste eeuw begon het leerlingenaantal exponentieel te groeien als een gevolg van de vernederlandsing.

U zal het misschien niet geloven, maar naar het uniform van het Heilig Graf werd nog maar weinig onderzoek gedaan. Nochtans was het vele jaren alomtegenwoordig. Of is dát nu juist de verklaring? Dat het zó vanzelfsprekend was dat een ronkende reportage nooit nodig leek? En intussen loopt het 22ste schooljaar zónder die ravissante rok alweer op z'n eind.

Wie zoekt, die vindt

Als basis voor dit artikel konden we teruggrijpen naar het onvolprezen boek 333, in 1995 samengesteld o.l.v. zr. Ilona Faes en Ivo Jacobs. Daarnaast kregen we heel wat informatie van oud-leerlingen: mondeling, per mail of via de Facebookpagina Collectie Heilig Graf. Daarbij stemden de grote lijnen steeds overeen, maar over de details spraken sommige getuigenissen elkaar tegen.

Hou ende Trou trok daarop naar het archief Kadoc KU Leuven, waar de zusters in 2012 een groot deel van hun papieren archief onderbrachten. We ontdekten er een hele doos vol prospectussen. Niet van ieder schooljaar bleef er één bewaard, waardoor ons verhaal sowieso hiaten en onzekerheden telt. Kunt u nog een ontbrekend puzzelstuk leggen? Laat het ons weten!

Keurig in de plooi

Voor de verandering beginnen we eens niet chronologisch, maar met de *Old-time favourite*: de legendarische grijze plooirok, in combinatie met blauw en wit. Liefst 43 schooljaren heeft het 'uniform der uniformen' het uitgezongen: van september 1959 tot en met juni 2002. Althans ... de grafrok, want de bovenkleding veranderde eerder al eens.

Buiten de grijze plooirok en de blauwe blazer¹, hoorde bij de invoering van 'de nieuwen uniform' ook het memorabele 'twinsetje', bestaande uit een pullover en een cardigan². Donkerblauw, of wat had u gedacht? Behalve

de regentessen van Sint-Rochus³: die mochten van zuster Bernarda een mosgroen twinset boven de plooirok dragen. De technische regentessen dan weer niet, want zuster Beatrix hield vast aan donkerblauw ... Moest er onderscheid zijn?

Met de voeten gespeeld?

Uit de jaren '60 en '70 konden we verschillende prospectussen vergelijken. Soms veranderde er het ene jaar t.o.v. het vorige slechts een detail, zoals "zwarte schoenen" (1962-63) i.p.v. "bij vóórkeur zwarte schoenen" (1961-62). En wat er in schooljaar 1963-64 was voorgevallen weten we niet, maar in de prospectus voor het jaar daarop worden "naaldhakken te strengste verboden", in vette letters nog wel! Voor gewone dagen werden toen zwarte schoenen (met brede hak!) voorgeschreven; voor feestelijkheden moesten het zwarte, geklede schoenen voor de groten zijn en zwarte laqué of witte schoentjes voor de jongeren. Tegen 1972-73 mochten het naast zwarte ook bruine schoenen met een brede hak zijn. De regels voor 'feestelijke schoenen' waren intussen dezelfde gebleven, behalve dat de zwarte voor de jongeren niet meer laqué moesten zijn. Bent u nog mee?

Voor de kousen moest men jaar na jaar nuance aanbrengen, zo lijkt het. Waar het in 1961-62 doordeweeks nog witte, effengrijze of donkerblauwe sokjes moesten zijn, kon je in 1964-65 al kiezen tussen lange kousen, witte, effengrijze, blauwe tot zelfs zwarte sokjes óf sportkousen (maar geen ruiten!). Datzelfde jaar verschenen ook de collants – in de kleur van het twinset of zwarte – ten tonele. Over keuzestress gesproken ... Gelukkig was het bij feestelijkheden eenvoudiger: lange kousen voor de ouderen en witte sokjes voor de jongeren! In 1972-73 mochten de collants en de sokjes trouwens niet meer zwart zijn en hadden de sportkousen plaats geruimd voor kniekousen. En voor wie het naadje uit de kous wil kennen: in de jaren '30 en '40 was er geen twijfel mogelijk: zwarte kousen en schoenen in de week, bruine kousen en schoenen op zon- en feestdagen.

De mantel uitgeveegd

Op het einde van WO1 vroeg men voor gewone dagen een 'manteltje' en op winterse zon- en feestdagen een 'wintermantel naar verkiezing, doch liefst donker van kleur'. In 1925 was het een 'donker gekleurde' mantel op gewone dagen en op zon- en feestdagen een 'donkerblauwe' mantel – zonder pels! – waarop de kraag van het matrozenpak moest passen. In 1946-47 was het 's winters nog altijd de donkerblauwe mantel, maar voor de zomer werd intussen een blazer voorgeschreven. Donkerblauw, voor het geval u daaraan zou twijfelen.

Bij de invoering van 'de nieuwen uniform' maakte zo'n blauwe blazer standaard deel uit van de 'uitzet', liefst voorzien van een wapenschildje van de school. Vanaf 1961-62 werd de wintermantel simpelweg 'jas' genoemd en dat mócht zelfs een 'sportmodel naar keuze' zijn. Tegen 1964-65 werd die vestimentaïre vrijheid alweer beknod met de toevoeging 'duffelcoat of anorak (anorak: enkel indien donkerblauw gevoerd!)'. In de jaren '70 gingen men die anorak overigens weer keurig regenmantel noemen ...

Waarom schort het?

Tot ver in de jaren '70 droegen de leerlingen een schort boven het uniform. Ook in 1875-80 was er in de week al een zwarte schort of 'tablier noir'. In 1925 werden twee 'zwarte voorschooten met lange mouwen' gevraagd voor in de week en dan nog eens twee witte voor zon- en feestdagen. In 1946-47 werd gesproken van 'twee zwarte voorschooten en drie zomervoorschooten'. Midden jaren '40 zou de beige (of zalmroze) schort zijn intrede hebben gedaan. Rond 1959 kwam daar een blauwgrijze variant bij, specifiek voor de externen. Hoezo? De blauwe was toch voor de internen, horen we u denken. Dat is pas later! Rond 1966 werden de kleuren omgewisseld: nu diende blauw inderdaad voor de internen en beige voor de externen. Het lijkt erop dat de blauwe schort begin jaren '70 eerst verdween en de beige enkele jaren later. De prospectus van 1975-76 leert ons dat er toen alleen nog voor de observatiegraad een schort werd gevraagd.

Het barboteuse turnpak bij de viering van 75 jaar katholiek onderwijs in Turnhout (1954).

Barboteusestress

Naar de sportkleding is verder onderzoek gewenst. In 333 staat een prachtige foto uit 1935 waar leerlingen in de parketzaal een ritme-oefening volbrengen, getooid in een zwart sportkleed. Het legendarische 'barboteuse turnpak' zou rond 1949-50 geïntroduceerd zijn. In 1961-62 werd het vervangen door een zwarte legging en een lichtblauw T-shirt. Daarvoor kwam niet veel later een donkerblauw, katoenen turnpakje met witte biezen in de plaats. In de jaren '60 tot begin jaren '70 stond er ook een zwart uniformzwempak in de 'uitzet'. Dat was te verkrijgen in de schoolwinkel of bij 'Huis Baeten Sport' in de Herentalsstraat.

¹Gekleed jasje.

²Damesvestje met lange mouwen, meestal gebreid.

³De regentessen algemene vakken hadden hun lokalen voornamelijk in 'Huis Sint-Rochus'.

⁴De eerste graad ten tijde van het Vernieuwd Secundair Onderwijs (VSO).

⁵Speelpak met pofbroek.

Door het lint

Aan het haarlint en de **witte handschoenen** zag je dat het feest was, althans in de jaren '60. Rond 1918 waren zwarte handschoenen vereist, in 1925 moest je zelfs twee paar zwarte en één paar bruine handschoenen meebrengen. Midden jaren '30 vroeg men dan weer twee paar bruine en één paar witte. Euhm?

Eind 19de en begin 20ste eeuw hoorde je bovendien een zwarte hoed mee te brengen en voor in de zomer een strohoed, gegarneerd met fluweel. Rond WO1 moest het zelfs een *'castoren zwarte hoed'* zijn: een hoed uit **regenbestendig bevervilt**, jawel! In de jaren '30 tot '50 wordt gesproken van een *'alpenmuts'* – alpino of baret – wellicht in 't donkerblauw. Bij de invoering van het nieuwe uniform in 1959 verdween die baret; voor de misgang kwam er een witte *'mantilla'* in de plaats.

En français

Over de 19de eeuw is weinig geweten. De oudst bewaarde prospectus van de school stamt uit de periode 1875-80 en is nog volledig *'en français'*. We leren eruit dat alleen de pensionaatsleerlingen een uniform droegen. 's Zondags en op feestdagen trokken ze een **zwart, wollen kleed** aan. Voor de weekdagse kledij leverde de school de stof en het model. Daarover werd vaak een wollen schort gedragen. Op uitstap droeg men nog een schoudermanteltje, de zogenaamde *'pelerine'*.

Gekozen voor matrozen

In tal van Europese regio's verscheen het **matrozenpak** al in de loop van de 19de eeuw ten tonele. In de hogere maatschappelijke klassen werd het als stijlvolle outfit voor de jongens gebruikt. Na verloop van tijd kwam er een variant voor meisjes. Later deed het zijn intrede als uniform in het onderwijs, omdat het netjes en voornamelijk overkwam, maar evengoed in de hoop het klassenverschil te verkleinen.

(links) De zomerse weekkleding: het felblauwe matrozenpak voor de internen en de blauwe Vicky-ruitjes voor de externen (1ste Latijnse, 1953).

(rechts) Maria Wens (1925-2019) in het lichte matrozenpak.

Klasfoto met o.a. Mia van den Nieuwenhuyzen (19 mei 1934). Manchetten en kraag kwamen van de school. Het tennisracket bevindt zich in de erfgoedcollectie van de school.

Vermoedelijk deed het pas na WO1 zijn intrede in het Heilig Graf. Op een *'zondagse klasfoto'* uit 1916 tellen we slechts één leerling met matrozenpak, terwijl op een foto uit 1919-20 iedereen zoiets draagt. Let wel: voor geposeerde foto's werd doorgaans de zondagse kledij aangetrokken; **doordeweeks** ging het er in die jaren iets eenvoudiger aan toe. Alhoewel ... In de zomer een donkerblauwe rok met wit-blauw gestreepte blouse, dikwijls verstopt onder een zwarte voorschoot met mouwen. 's Winters was er vrije klederdracht, al moest de blouse *'aansluitend rond den hals'* zijn en de rok tot onder de knie komen. Als daarboven geen donker gekleurde mantel werd gedragen, dan meestal een zwarte voorschoot.

Tal van tinten blauw

Omdat we van de **jaren '50** nog geen geschreven bron terugvonden, klopten we aan bij oud-collega Renilde Beyens. Samen met een handvol jaargenoten (Latijn-Grieks, retorica '61) wist zij de kledingcode grotendeels te reconstrueren.

"De internen hadden drie uniformkleedjes. In de winterperiode was er voor de zon- en feestdagen een donkerblauw marinekleed met een wit, los kraagje. In de week werd eigen, donkerblauwe kleding gedragen. Voor de zomerperiode hadden we twee kleedjes. Op zondag droegen we een lichtblauw kleed met witte bollen. In de weekdagen was het een helblauw marinekleed met een grote kraag. Die kraag en de zoom hadden een witte afboording. De externen droegen in de zomer een katoenen kleedje in blauwe Vic-hy-ruiten⁶."

In haar laatste jaren als leerling droegen Renilde en haar klasgenoten het nieuwe uniform.

't Begin van 't einde

Wanneer je een aantal opeenvolgende prospectussen vergelijkt, merk je dat er bijna jaarlijks iets veranderde. Dan eens een detail, dan een duidelijke bijsturing. Zou het **creatief interpreteren** van de regels iets van alle tijden zijn? De beginjaren van het nieuwe uniform, toen praktisch alles beschreven stond, waren wellicht nog de gemakkelijkste.

Al in de loop van de jaren '60 kwam er een keerpunt met de versoepeling van het kousenbeleid. Wit of blauw ... lang of kort ... zelfs collants! Toen in de tweede helft van de jaren '70 ook het twinset werd losgelaten, was het hek van de dam. Om de **gegeven vrijheid te beteugelen**, werden de omschrijvingen van wat nog wel mocht steeds langer. *"Donkerblauwe of witte bloes (chemisier), polo-bloes of hemd, met kraag en korte of lange mouwen of wit T-shirt met aangesloten halsboord en korte mouwen; als dit bloesje of T-shirt zonder pull wordt gedragen, dan moet het volkomen effen zijn,"* klonk het in 1994-95. En nog volgden er discussies ...

Wat kan je blauwblauw laten?

Na de exit van het twinset verscheen een keur aan kleur: al verlangde de school marineblauw, de ene verscheen felblauw ten tonele, terwijl een andere zich zelfs zwart als *'marine'* had laten aansmeren. *De coloribus* ...

Steeds was de rok de rots in de branding gebleken, maar zelfs dat instituut ging aan het wankelen. Decennialang werd de grijze stof speciaal voor de school geweven door de firma **Van Haute & Impe** uit Tielt. De rok was duur, maar quasi onverslijtbaar. Bovendien maakte de ongelijke plooidiepte de rok moeilijk om te plagiëren. Eén keer was er een firma uit een buurgemeente die het kledingstuk namaakte uit een goedkopere stof. Er waren kleine verschillen, ook in kwaliteit. Ouders eisten dat hun dochter die rok toch mocht dragen. Anderen waren boos omdat zij voor hun kind wél het dure origineel had-

den gekocht. Toen midden jaren '80 de eerste jongens verschenen, kwamen er alleen nog maar uitdagingen bij. Toen het Heilig Graf midden jaren '90 ging samenwerken met het Sint-Lutgardisinstituut (*Klinkstraat*) en er enkele jaren later mee fuseerde, moesten twee uniformculturen worden samengebracht.

Intussen was *'het uniform'* een vast agendapunt op de wekelijkse directievergadering. Wat kan wel, wat kan niet? Mag een kleine opdruk gedoogd worden? Maar ... wat is klein? Er ging veel tijd en energie verloren die het directieteam liever aan **échte onderwijskwesities** had besteed ... Oud-directeur Jan Van den Brandt: *"Ik ben van mening dat je geen betere school bent, geen beter onderwijs geeft, geen betere opvoeding geeft als je alle leerlingen in dezelfde kleding steekt. En dat van die 'gelijkheid' voor de leerlingen is toch ook een fabeltje. Ook met het uniform konden leerlingen op allerlei wijzen laten zien dat ze meer mogelijkheden hadden om dure spullen te dragen (denk maar aan de tijd van de 'Millet-jassen')."*

"En er waren nog nadelen. Wanneer leerlingen 's middags op café zaten of rondhingen op de trappen van 't Kursaal, dan leek men enkel die van 't Graf te zien. Dikwijls waren er meer uit andere scholen, maar die kon men – wegens uniformloos – niet aan een school linken."

(Zie ook interview op p. 6 e.v.)

Pluriformi-tijd

In 2001 werd uitgebreid navraag gedaan, bij ouders, personeel en oud-personeel. De uitslag was min of meer fifty-fifty vóór en tegen de afschaffing. Kort daarop zou het evenwel de rok zijn die het uniform de das omdeed. Oud-directeur Erik Dries: *"Omdat de stof speciaal voor het Heilig Graf geweven werd, moesten we die altijd voor 2.000 rokken tegelijk bestellen. Op een gegeven moment zaten we bijna zonder voorraad. Uiteindelijk hebben we toen de knoop toch maar doorgehakt."*

De vrijdag voor de paasvakantie – 29 maart 2002 – hing er een brief op de dagklapper in de leraarskamer. Tegelijk werden de ouders verwittigd. Er volgde best wat tegenstand, zowel bij ouders als personeel, in ieder geval meer dan de directie had ingeschat. Maar toen de speelplaatsen in september bont kleurden, leek het allemaal nogal mee te vallen. Het protest luwde vrij snel.

Eindeloze discussies over de lengte van rokken en ontelbare tinten blauw behoorden tot het verleden. Geruisloos werden ze vervangen door *"Hoe groot mogen de scheuren in de jeansbroek zijn?"*, *"Zijn dit spaghettibandjes of nog net tagliatelle?"* en *"Is dit niet eerder strandkledij?"*

De geschiedenis herhaalt zich, maar in een ander kleedje.

ca. 1914-1918	zon- en feestdagen in den zomer:	op gewone dagen:
	- een zwart kleed - een zwarte stroohoed gegarneerd met fluweel	- een zwart kleed (vrijdags en zaterdags uitgezonderd) - een manteltje - een zwarte hoed - zwarte handschoenen
	zon- en feestdagen in den winter:	
	- een zwart kleed - een wintermantel naar verkiezing, doch liefst donker van kleur - een zwart castoren hoed gegarneerd met fluweel - zwarte handschoenen	
1925	zon- en feestdagen in den zomer:	op gewone dagen:
	<u>Lagere school en 1ste twee jaren middelbaar:</u> - donkerblauw matrozenpak en twee witte blouses <u>Andere leerlingen:</u> - kleed in donkerblauw serge ⁷ in 't gesticht vervaardigd - twee witte blouses - donkerblauwe geplooiden rok - donkerblauwe mantel waarop de kraag van het matrozenpak past - twee witte voorschooten met mouwen	- geplooid, donkerblauwe rok - twee wit-en-blauw gestreepte blouses - twee zwarte voorschooten met mouwen
	zon- en feestdagen in den winter:	op gewone dagen in den winter:
	<u>Lagere school en 1ste twee jaren middelbaar:</u> - donkerblauw matrozenpak <u>Andere leerlingen:</u> - kleed in donkerblauwe serge ⁷ - donkerblauwe mantel zonder pels waarop de kraag past - twee witte voorschooten met mouwen	- vrije kleederdracht - blouse aansluitend rond de hals - lange mouwen - rok tot onder de knie - donker gekleurde mantel - twee zwarte voorschooten met mouwen ⁷ Serge: lichte, gekeperde wollen stof.
	lichamelijke opvoeding:	winter en zomer:
	- oefenkledij voor de lessen in lichamelijke opvoeding (<i>leerlingen lagere school enkel broekrok</i>)	- 1 paar bruin lederen handschoenen - 2 paar zwarte handschoenen - donkerblauw haarlint - zwarte kousen - lage schoenen zonder versiering voor 's zondags - grijze schoentjes - pantoffels
algemeen		
Het gesticht levert kraag met stropdas en manchetten, stof voor daagsche zomerblouses, oefenkleedij, hoed, sluijer.		
1934-1935	zon- en feestdagen in den zomer:	op gewone dagen:
	- donkerblauw matrozenpak - 2 witte blouses met matrozenkraag - donkerblauwe mantel - 2 witte voorschooten met mouwen	- donkerblauw kleed - donker gekleurde mantel
	zon- en feestdagen in den winter:	op gewone dagen in den winter:
	- donkerblauw matrozenpak - donkerblauwe mantel	- donkerblauwe rok - 2 zomerblouses

"Kinderen in blauwe matrozenpakjes of in zwarte doordeweekse schoolschorten, met lange zwartribbeltjes kousen – de gaten werden gewoon met een klad schoensmeer weggecamoufleerd hetgeen ook weeral tijd en moeite bespaarde. Later toen ik tot 'de groten' behoorde, werden die kousen bruin, en kwam er in de plaats van het matrozenpakje een gewoon wit bloesje met donkerblauwe das."

T. Smeyers-Verbraeken (periode 1929-36), in Hou ende Trouw 1976.

"Rond 1962 tekenden wij strepen op onze benen, zodat het juist leek alsof we nylons met naad aanhadden, maar de zusters hadden dat snel door ..."

Cathérine Mol (ca. 1962).

Auto's wassen t.v.v. de missiespaarweek (Klein Graf, 1960). Het nagelnieuwe uniform, beschermd door de schort.

	variant:	winter en zomer:	
	<u>Middelbare Normalschool, Poësis en Rethorica, 3de en 4de lagere normalschool en normaal cursus der beroepsschool:</u> donkerblauw kleed en witte blouses volgens het model door het Instituut aangeduid (<i>i.p.v. donkerblauw matrozenpak en witte blouses met matrozenkraag</i>).	- wit, ondoorschijnend kleed met lange mouwen, gesloten aan den hals - 2 zwarte voorschooten met mouwen - bruine kousen en schoenen (<i>'s zondags</i>) - zwarte kousen en schoenen (<i>in de week</i>) - donkerblauwe sluijer - donkerblauwe alpenmuts - 2 paar bruine handschoenen - 1 paar witte handschoenen - turnkleed en turnschoenen	
algemeen:			
Het Instituut levert de bruine kousen en schoenen, den sluijer, den matrozenkraag, manchetten en das, de zomerblouses, het turnkleed en de turnschoenen, en, op aanvraag, de andere uniform-kleederen.			
1946-1947	zon- en feestdagen in den zomer:	op gewone dagen:	
	- donkerblauw matrozenpak - 2 witte blouses met matrozenkraag - donkerblauwe blazer	- donkerblauwe rok - 2 zomerblouses - 3 zomervoorschooten	
	zon- en feestdagen in den winter:	op gewone dagen in den winter:	
	- donkerblauw matrozenpak - donkerblauwe mantel	- donkerblauw kleed met wit kraagje - donkerblauwe mantel - 2 zwarte voorschooten	
	variant:	winter en zomer:	
	<u>Middelbare Normalschool, Poësis en Rethorica, 3de en 4de lagere normalschool en normaal cursus der beroepsschool:</u> donkerblauw kleed en witte blouses volgens het model door het Instituut aangeduid (<i>i.p.v. donkerblauw matrozenpak en witte blouses met matrozenkraag</i>).	- bruine kousen en schoenen (<i>'s zondags</i>) - zwarte kousen en schoenen (<i>in de week</i>) - donkerblauwe sluijer - donkerblauwe alpenmuts - 2 paar bruine handschoenen - kleed en schoenen voor gymnastiek	
algemeen:			
Het Instituut levert het matrozenpak, den mantel en den blazer, de zomerblouses en de zomervoorschooten, de bruine kousen en schoenen, den sluijer, het kleed en de schoenen voor gymnastiek, en, op aanvraag de andere uniform-kleederen.			
1961-1962	uniform:	schoenen en kousen:	feestelijke gelegenheden:
	<u>Voor externen:</u> in de aangeduide winkels <u>voor internen:</u> in het economaat van het Instituut: - twinset: pullover en cardigan (<i>Pyrénées</i>) - blauwe blazer en grijze rok (<i>Huis Savelkoul</i>) <u>Voor alle leerlingen:</u> in het economaat van het Instituut: - schorten - gymnastiekpak - witte kraagjes - sokjes	- bij voorkeur zwarte schoenen met witte, effen grijze of donkerblauwe sokjes	- witte handschoenen - hogere cycli: lange kousen en zwarte, geklede schoenen - jongeren: witte sokjes en zwarte laqué of witte schoenen
		wintermantel:	zwemmen:
		- donkerblauwe winterjas (<i>sportmodel naar keuze</i>)	- verplicht officieel zwart badpak, te verkrijgen in het economaat of "Huis Baeten-Sport" in de Herentalstraat.

Collectie Heilig Graf op kruissnelheid

In september 2021 ging een groep van ruim 20 vrijwilligers aan de slag rond de zogenaamde Collectie Heilig Graf. Vijftien van deze *schatten-op-zolder* komen op regelmatige basis samen, sommigen zelfs één tot twee keer per week! De opstart maakte deel uit van een proeftuinenproject van het Platform Slimergoed.be. De doelstelling voor het Grafse luik luidde *'de ontwikkeling van een duurzame werking rond het erfgoed en de geschiedenis van de school en het klooster'*. Daarin wordt men professioneel begeleid door o.a. Kadoc KU Leuven, Parcum, FARO, Histories vzw en Erfgoed Noorderkempen. Een woordje uitleg ...

Het traject dat gevolgd wordt bestaat uit vijf fasen. De eerste fase – **poetsen** – en de tweede – **verdelen in deelcollecties** – werden afgewerkt tussen september 2021 en maart 2022 (inclusief een kloeke coronapauze). In mei 2022 gingen we van start met fase 3: een **basisregistratie** (wie aandelen in post-its had, is toen slapend rijk geworden!). Intussen zijn we aanbeland bij fase 4, die van de **waardering** (zie verder). Bij de basisregistratie vermeld ik nog graag het werk van twee dames die u niet op de foto's zult zien: Annie Meeuwes noteerde heel wat namen bij foto's en Jeanne Vandeweyer – de moeder van collega Marjan Vanhout – inventariseerde de voorbije jaren tientallen bouwdoSSIers. Veel dank ook aan hen!

Op het terrein was het vooral Erfgoed Noorderkempen die ons op weg zette, in de persoon van Cor Vanistendael en zijn vrijwilligers. Als doctor in de Kunstwetenschappen en met jaren ervaring is hij een autoriteit op vlak van **behoud & beheer**. Cor legde de lat meteen hoog, waardoor ons eerste werkjaar bij wijlen pittig was. Edoch, zonder hem hadden we nooit gestaan waar we nu staan. In januari werd Vanistendael opgevolgd door de vriendelijke Lotte Engelen. Engelen studeerde conservatie & restauratie én archeologie, maar vooral is zij ook oud-leerling van de gerenommeerde kunstafdeling van onze eigen school.

Het spreekt voor zich dat het Heilig Graf in de eerste plaats een school is. Zowel de omvorming van klooster tot internaat als van (oud) internaat tot leslokalen waren noodzakelijke, maar ingrijpende werken met telkens een prachtig eindresultaat. Maar zoals je niet kan koken zonder eieren te breken, kan je evenmin verbouwen zonder stof te maken. Hoezeer de werklui ook hun best deden, ze konden niet verhinderen dat we in onze **zolderdepots** meer dan één keer dezelfde objecten moesten reinigen. Toch waren de opslagruimtes op het vierde nog altijd beter dan het depot in de **crypte**, die echt niet geschikt is voor een duurzaam behoud van ons erfgoed. We hopen dit lokaal dan ook op korte termijn te verlaten.

Het zal u allerminst verbazen dat wij als een kind in een bollenwinkel zo blij waren toen we in januari jongstleden

onze **definitieve stek** mochten betrekken: de Collectieruimte op de eerste verdieping van de Z-blok. Op de plannen van architect Jos Ritzen stond dit ruime lokaal in 1948 ingetekend als *'studie voor de zusters'*, een functie die zij vele jaren vervulde tot er een extra ziekenboeg voor het klooster werd ingericht. Tijdens de coronacrisis fungeerde de opgeknapte ruimte een tijdje als vergaderzaal, maar sinds kort staat ze exclusief ter beschikking van het waardevolle erfgoed van de school, zoals de zusters het verlangden. Vanuit dit nieuwe hoofdkwartier zullen we trachten het werk van zr. Hereswitha (1903-1918), zr. Ludovica (1918-1979) en zr. Ilona zo goed mogelijk verder te zetten.

Labels voor de basisregistratie. "Het zag zwart van de groene post-its," zou Switje gezegd hebben.

Basisregistratie in de database.

Begin 2023 verhuisden de laatste zusters van Herkenrode naar een woonzorgcentrum. V.l.n.r.: zrs. Majella, Jaklien, Augusta, Flora en Johanna en vooraan zr. Petra (foto: Belang van Limburg).

Waardering en ontsluiting

Met **waardering** bedoelen we *'een waarde toekennen aan ...'*. Wat houden we bij en waarom houden we het bij? Op basis van een visietekst, gestoeld op de geschiedenis van school en klooster, gaan we in dialoog met interne en externe betrokkenen. Beslissingen moeten gedragen worden.

Recent schonken de zusters nog vier gerestaureerde kanten mutsen, een warm gebaar van appreciatie voor het werk van de vrijwilligers.

Eens de waardering goed loopt, trekken we ook de vijfde fase op gang. Officieel heet deze de *'valorisatie'*, maar intern spreken wij liever van **activatie**. Het langverwachte moment is dan aangebroken dat we de collectie ontsluiten, digitaal en fysiek. Zonder betrokken publiek zou het erfgoed een groot deel van zijn relevantie verliezen, toch?

In onder meer 2026 en 2031 komen er jubilea aan en dan trekken we sowieso **alle registers open**. Daarnaast wordt ook van blijvende 'hoeken' werk gemaakt. Zo zal er in de priorinnengang en de Augustinusgang permanent iets te zien zijn, een voorstel van onze financieel-technisch directeur Peter Ennekens.

Wordt vervolgd, wees daar maar zeker van.

Schelingen voor de collectie blijven welkom. Neem daarvoor contact op met Patrick Meeusen (patrick.meeusen@heilig-graf.be) of de receptie van de school (Patersstraat 28, 014/41.54.68). Voor algemene vragen i.v.m. de geschiedenis van het Heilig Graf kan u zich ook wenden tot Dries Horsten (dries.horsten@heilig-graf.be).

Klooster Herkenrode verlaten

Op donderdag 26 januari 2023 verlieten de laatste kanunnikessen van Herkenrode hun klooster op de gekende abdijsite uit de 13de eeuw. Ze verblijven sindsdien in een woonzorgcentrum in Hasselt. Het einde van een tijdperk ...

Priorij Sion ontstond in 1837 in Bilzen. De vier stichtersessen-op-leef-tijd waren kanunnikessen van de in 1798 opgeheven kloosters van Hasselt (2), Maastricht (1) en Sint-Agatha Luik (1). Met Hasselt als stichtend klooster voor Turnhout (1662) waren wij dus al met Bilzen verwant van lang voor er van de Associatio Heilig Graf sprake was.

Tot 2014 verbleven er zusters van het Heilig Graf in de Bilzense Kloosterstraat, waarna de gebouwen aan de school werden verkocht. In 2010 was de officiële zetel van de priorij al naar Herkenrode verhuisd. In 1972 had de priorij van Bilzen er het 18de-eeuwse abdissenkwartier van de aloude abdij van Herkenrode gekocht om het te restaureren tot een filiaal met retraitehuis, dat in 1974 de deuren zou openen. In 1984 werd de aangrenzende ruïne van het abdissenhuis uit de 16de eeuw gerestaureerd en – aangevuld met moderne architectuur – tot klooster bestemd. Twee jaar later werd daar nog een pracht van een kerk aan toegevoegd. Het retraitehuis van het Heilig Graf bleef tot 2012 in gebruik.

In 1998 had de Vlaamse overheid de rest van de vervallen abdijsite verworven, waarna deze vakkundig werd gerestaureerd en herbested voor culturele en toeristische doeleinden. In 2021 kocht Toerisme Vlaanderen de gebouwen van het Heilig Graf bij aan. Men wil van Herkenrode een hotspot voor het toerisme in Vlaanderen maken. Daarbij wordt vooral aan cultuurbeleving, wandel- en fietstoerisme en zachte recreatie gedacht. Ook verblijfstoerisme behoort tot de mogelijkheden. We zijn er vrij gerust in dat deze nieuwe eigenaar het prachtige erfgoed op een verantwoorde manier zal beheren en ontsluiten.

Tekenen van historische kleding (schenking fam. Bervoets).

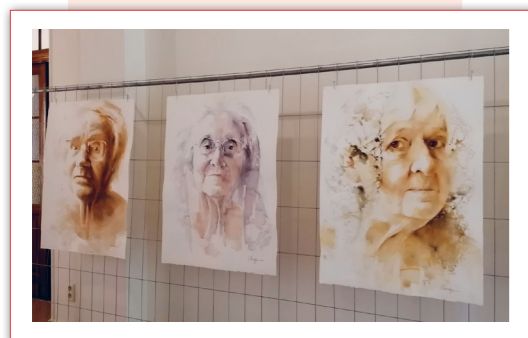

Erfgoeddag

Op 24 april 2022 vond de Vlaamse Erfgoeddag plaats met 'onderwijs' als thema. Het spreekt voor zich dat het Heilig Graf hieraan deelnam. De ploeg van Collectie Heilig Graf – toen amper zeven maanden oud – trok meteen alle registers open. In de Verrijzeniskerk presenteerden de vrijwilligers een fijne selectie uit de rijke collectie. In de zijkapel stond een deeltentoonstelling over 100 jaar Hou ende Trou. Langs de route doorheen onze mooie Campus Patersstraat toonden vergrote foto's op tientallen witte zuilen hoe het er vroeger uitzag op die plek. Het was een hele dag koppelopen en de reacties waren eensluidend positief. De foto's zeggen alles ...

Opsporing verzocht: plannenkasten

Posters, lesplaten, niet-ingekaderde schilderijen, maar ook textiel worden best platliggend bewaard, afgescheiden van licht in roestvrije, poedercoat kasten. Daarvoor is Collectie Heilig Graf op zoek naar plannenkasten zoals architecten en bouwfirma's die vaak gebruik(t)en. Mogelijk dat er hier en daar dankzij de digitalisering enkele overbodig zijn geworden? Of misschien kent u een architect die aan het opruimen is? Zijn de kasten in goede staat (roest is echt uit den boze!) en niet al te duur, dan zijn we geïnteresseerd om deze over te nemen.

De prachtige aquarellen die oud-leerling Marianne Van Ravestyn maakte n.a.v. 350 jaar Heilig Graf werden na tien jaar opnieuw tentoongesteld en ... alle veertien door de school aangekocht. Hoera!

FAQ

Enkele Frequently Asked Questions aangaande de Collectie Heilig Graf ...

Je kan toch niet álles bijhouden?

Dat klopt! Tijdens en na de waarderingsfase zullen er best wat objecten afgestoten worden. Unieke stukken die in de collectievisie passen worden sowieso bijgehouden. Bij dubbels bewaren we één of hooguit enkele stukken. Ook bij schoolmeubels heeft het geen zin om tientallen exemplaren van eenzelfde model te stockeren. Wát we afstoten, wordt in eerste instantie aan andere collecties en archieven aangeboden. Toch zal er dus best wat verkocht worden. Dit kan via een veilingssite, maar evengoed op een grote brocantemarkt die we willen organiseren. Dat zullen we op tijd aankondigen, in de eerste plaats aan mensen die een band hebben met het Heilig Graf. Voor u zich richting school rept: bedenk dat verantwoord afstoten pas kan nadat de volledige collectie in kaart is gebracht (*en dat kan nog wel enkele maanden duren*). Gelukkig is geduld een schone deugd!

Hebben jullie wandkaarten over?

Veruit de meest gestelde vraag. Zie antwoord vorige vraag ...

Je gaat toch niet alles achter slot en grendel wegstoppen?

Nee hoor. 't Is te zeggen: stukken van grote waarde of objecten en documenten die extra gevoelig zijn aan zonlicht, UV-straling, vocht of temperatuurschommelingen, moeten nu in ideale omstandigheden opgeborgen worden. Toch wil dat niet zeggen dat u dit erfgoed nooit meer te zien krijgt. Allereerst zullen we een groot deel van de collectie digitaal ontsluiten. Daarnaast willen we op verschillende plaatsen in de school toonkasten voorzien waar tijdelijke of permanente expositie mogelijk is. In overleg met de leerkrachten kunnen daar specifiek bronnen worden getoond die hun lessen ondersteunen.

Waarom kunnen we niets uitlenen, bv. om in het onderwijs te gebruiken?

Op termijn wordt dit (*in beperkte mate*) mogelijk. Van een aantal objecten wordt het beste exemplaar in een duurzame verpakking bewaard, maar kan een tweede exemplaar het label 'educatief' krijgen. Deze stukken kan men onder voorwaarden uitlenen voor het lesgebeuren.

'Wat schuift dat, werken voor de Collectie Heilig Graf?'

"Dat schuift zjust niks!" Alle medewerkers bij de Collectie Heilig Graf werken gratis, zonder uitzondering. Gratis, maar zeker niet voor niets. Zo is er voldoening, vriendschap én waardering. Verder is het heerlijk leren voor het leven: over de school, de zusters en over erfgoed in het algemeen. Bij gelegenheden als 360 jaar Heilig Graf en Sinterklaas trakteert de school ons op lekkers. We maaken al mooie uitstappen en één van de vrijwilligers vergastte ons zelfs al op een Oezbeeks feestbanket.

Gezocht:

Ook plooirokken en blauwe of zalmroze schorten blijven ten allen tijde welkom, maar hieronder lijsten we op waarvan de Collectie Heilig Graf nog maar weinig (of niets) heeft. Giften zullen volgens de regels van de archiefkunst worden geconserveerd.

- Uit begin 20ste eeuw: de zwarte strohoed en de zwarte castoren hoed.
- Uit de jaren '20 en '30: de kraag met stropdas en manchetten, een kleed in donkerblauw serge, de donkerblauwe plooirok, bruine kousen en schoenen.
- Uit de jaren '40: een zomervoorschoot, de zwarte voorschoot, bruine kousen, het kleed en de schoenen voor gymnastiek.
- Uit de jaren '50: het lichtblauwe kleed met witte bollen, het helblauwe marinekleed met grote kraag en witte boord en het katoenen kleedje met blauwe Vichy-ruit.
- Uit de tijd van het nieuwe uniform: de blauwe blazer uit de eerste jaren, het mosgroen twinset van de regentessen algemene vakken en de speciale schort van kunst. Daarnaast zoeken we een zwarte legging en een blauw T-shirt voor sport alsook het uniformbadpak.
- Uniformkleding van het Sint-Lutgardisinstituut (voor de fusie met het Heilig Graf).
- Prospectussen van alle jaren zijn welkom!

Voor giften kan u zich wenden tot Patrick Meeusen (patrick.meeusen@heilig-graf.be) of de receptie van de school (Patersstraat 28 of 014 41 54 68). Extra anekdotes, aanvullingen of opmerkingen bij dit artikel zijn welkom bij Dries Horsten (dries.horsten@heilig-graf.be).

Wist u

...

© LolaLiza

... dat oud-leerling **Liesl De Ridder** (CM, 2016) de *LolaLiza Fashion School* won? Liesl werd uit meer dan 100 inzendingen geselecteerd. Dankzij haar creativiteit, de kwaliteit van haar creaties en haar verfrissende presentatie wist ze zich van de andere deelnemers te onderscheiden. Liesl wordt nu verder door LolaLiza begeleid bij de productie en verkoop van haar creaties.

... dat **Hanne Smets** (MU, 2001) dit jaar met haar band *The Haunted Youth* genomineerd werd voor 3 MIA's? De groep speelt bovendien deze zomer op het hoofdpodium van Rock Werchter. Aan fans geen gebrek!

... dat we op 25 juni 2022 dankbaar afscheid namen van vier collega's die met **pensioen** gingen? Ingrid Falloise, Rose-Marie Geuens, Katrien Sys en Christel Van Loon begonnen inmiddels aan een nieuw hoofdstuk in hun leven.

... dat de **nieuwjaarsreceptie** voor (oud-)personeelsleden van het Heilig Graf dit jaar plaatsvond in de Futur (fuienzaal Turnhout)? Ter gelegenheid van 'onze' 360ste verjaardag kreeg deze receptie een feestelijke tint. Ruim 500 personeelsleden genoten van lekkernijen, verzorgd door de leerlingen Organisatie-assistentie. Daarna volgde een fuif tot in de vroege uurtjes.

... dat tijdens diezelfde nieuwjaarsreceptie de personeelsleden met **25 jaar dienst** in het onderwijs in de bloemetjes werden gezet? Dit jaar waren de gelukkigen Bart De Cuyper, Geert Eeckhout, Marita Heyns, Stijn Mertens, Nathalie Rosy, Eva Smets, Tanne Starckx, Sabine Swinnen, Jef Vandenhout, Sigrid Van den plas, Martine Verrelst, Ellen Van Troy en Rita Vervaet.

... dat de Belgische premier Alexander De Croo op 22 september 2022 in New York een ereteken uitreikte aan **Annette Bakker** (Reg., 1983)? Annette is voorzitter van de *Children's Tumor Foundation* en werd gehonoreerd omwille van haar wetenschappelijk werk, in het bijzonder voor haar baanbrekend werk op het gebied van NF, een groep genetische aandoeningen die wereldwijd meer dan 2,5 miljoen mensen treft.

... dat leerkrachten en directieleden op 17 juni 2022 officieel afscheid namen van de **B-blok** op campus Patersstraat? Het gebouw tussen de kickenkoer en sportkoer, waar zich onder meer de dagrefter en het open leercentrum bevonden, ging inmiddels tegen de vlakte. De hele zone langs de Baron du Fourstraat wordt getransformeerd tot een ruime, groene recreatiezone: *Park Piot*.

... dat oud-leerkracht **Lieve De Weert** naar aanleiding van haar 80ste verjaardag een groepstentoonstelling organiseerde met vrienden van de academie? De expo 'Verbondenheid' was van 13 tot 22 januari 2023 te bezichtigen in de Luifelzaal van de Warande.

... dat maar liefst 8000 wandelaars door onze school trokken tijdens **Turnhout by night**? Deze sfeervol verlichte winterwandeling bracht op 21 januari 2023 mensen naar verschillende plekken in de stad waar zij anders zelden of nooit komen. Zo passeerden duizenden wandelaars door campus Apostoliekenstraat, Klinkstraat én Patersstraat.

... dat **Helena Mayorga Paredes** (MU, 2014) met haar band *Mayorga* door Studio Brussel werd uitverkoren tot 'De Nieuwe Lichting 2023'? Mayorga is één van de drie winnaars. Er staat de groep een druk jaar te wachten met bootcamps, een studiosessie en een reeks optredens. Leuk weetje: Helena speelt alle instrumenten zélf in voor de opnames van haar zelfgeschreven songs.

... dat onze **opleiding Muziek** 40 jaar bestaat? Dat wordt gevierd met een knaller van een jubileumconcert op donderdag 4 mei in de Warande. Het beste uit de afgelopen 40 jaar wordt opnieuw op het podium van de schouwburg gebracht door de (oud-)leerlingen en (oud-)leerkrachten Muziek. Ook leerlingen *Woordkunst-drama*, *partners in crime*, en het nieuwe schoolkoor zijn te gast op dit jubileumconcert.

... dat **Davina van Engeland** (WKD, 2022) acteerde in de veelbekeken tv-serie 'Het verhaal van Vlaanderen'? In dit programma op Eén bracht Tom Waes de Vlaamse geschiedenis tot leven.

... dat oud-leerlingen **Business support** in januari te gast waren in onze school? Zij kwamen aan de huidige zevendejaars een woordje uitleg geven over de opleiding die zij momenteel volgen. De leerlingen vonden het erg interessant en inspirerend!

... dat **Jasper Vervloet** (MTW, 2010) in oktober 2022 de *EUconnect roadshow* naar campus Patersstraat bracht? Via een doorstroomstand met onder meer een VR-beleving, maakten de leerlingen een virtuele trip door Europa. Zo ontdekten zij op een interactieve manier wat Europa voor hun leefwereld betekent.

... dat **Oscar Beerten** (MU, 2016), student aan Sibelius conservatorium in Helsinki, in maart op tournee was in Vlaanderen? Naast een tour met *Marvara*, waarbij twee 20'ers van Radio Klara hun passie voor Nordic music delen met het publiek, trad hij ook drie keer 'solo' op, onder meer in Duffel en Herentals.

... dat op 17 februari 2023 een bijzonder diner plaatsvond? Naar jaarlijkse gewoonte kwamen vier Grafgetrouwen samen om de verjaardag van **Gust Caers** (91 jaar) te vieren. Niemand minder dan **zuster Ignatia** (100 jaar!), **zuster Gert** en **Erik Dries** hebben elk jaar de eer om met Gust aan tafel te schuiven.

HAIKU

| zuster Machteld

Een jonge maan

Iedereen heeft ooit wel eens gehoord of gelezen over haiku, maar weinigen weten iets van de oorsprong en geschiedenis ervan. Dit artikel wil een kleine bijdrage zijn tot een beter begrijpen en lezen van haiku.

Maar wat is een haiku?

Het is een gedichtje bestaande uit zeventien lettergrepen. De eerste versregel bestaat uit vijf lettergrepen, de tweede uit zeven, de derde uit vijf lettergrepen.

De oorsprong van haiku ligt in Japan.

De haiku is een momentopname in de natuur, in de mens. De schrijver heeft iets gezien of gehoord in deze natuur, in deze mens. Het raakt hem diep.

In woorden, daarna in zinnen, tracht hij dit ogenblik te vereeuwigen volgens de haikuregels.

Ik lees graag haiku bij Bashō (1644-1694) en Issa (1763-1827).

Bashō dichtte zijn beroemde haiku:

'O, oude vijver
een kikvors springt van de kant,
geluid van het water.'

Haiku komt voort uit Tanka. Dit is een lyrisch gedicht van vijf versregels, van 5 - 7 - 5 - 7 - 7 lettergrepen over de natuur en mens.

De maan wekt voor de haiku-dichter de gedachte op aan de rust en barmhartigheid van Boeddha, of van zijn ongekende, principiële Werkelijkheid.

Haiku bevat dikwijls fijne humor.

Ik leerde mijn liefde voor haiku kennen in de cursus: "Het verrukkelijke lege" te Drongen in juli 1970.

Wij, de cursisten, zaten op de mat in de mooie ontmoetingsruimte te Drongen. Het was heel stil. Plots sloeg de klok twaalf slagen. De spreker van de groep zei: "Nu denk ik aan deze haiku:

'Op de tempelklok
is een vlinder, gevlogen
en ingeslapen.'"

Buson

Ik vond dit heel mooi en dacht: "Ik wil ook proberen haiku te schrijven".
Sindsdien heb ik er een honderdtal geschreven. Het is een hobby geworden.

Haiku is een wijze van leven. Het behoort bij het Zenboeddhisme.

"Wanneer men de haiku doorgrondt - geen eenvoudige opdracht - leert men de natuur en ook het alledaagse leven te aanvaarden zoals ze zijn - de waarheid en het wezen ervan te schouwen!"

Zo schrijft Prof. Dr. F. Vos.

Impressie en expressie zijn dan vereend in zeventien lettergrepen.

Haiku roept een wereld op van schoonheid in de natuur, het wezenlijke, het Onnoembare.

Elke momentopname, die de haiku in wezen is, verdient door- en overdenking. De haiku weet met een minimum aan woorden een maximum aan belevenis op te roepen.

De meer dan vierduizend gedichten beschrijven de schitterende natuur.

Ik wil besluiten met twee haiku's van mezelf:

Alle haiku's nieuw
herboren tot één geheel,
vol licht en leven;

Padje naar d'abdij
lindebomen wuiven zacht
in de voorjaarswind.

Zuster Machteld
Machteld Bresseleers

Geraadpleegde literatuur:

* Bashō (1644 – 1694): *Aan het woord* 2016
Tussen de regels - Haiku-kring Nederland
Haiku-centrum Vlaanderen, 2016
Geluid van water - Haiku Infodok, Leuven, 1989

* Haiku *Een jonge maan*, Meulenhoff Editie, Amsterdam, 1977

* W. J. Van der Molen, Issa *Een wereld van dauw*, Een haiku-bloemlezing gekozen en in het Nederlands herdicht, De Beuk, Amsterdam, 1973

* Lowenstein Tom, *Haiku inspiraties*, Veltman uitgevers, 2007

Van de privésector naar de klas

- In gesprek met Heleen Castelens -

Leerkracht is een knelpuntberoep, dat staat als een paal boven water. Toch kiezen ook vandaag nog steeds werknemers uit de privésector resoluut voor het onderwijs. Heleen Castelens (SET, 2004) is één van hen. Als kersverse leerkracht staat zij elke dag vol enthousiasme voor de klas om haar kennis van zakelijke communicatie, Frans en retail te delen met de leerlingen Office assistant en Retail assistant. Een stevige carrièreswitch! Benieuwd hoe zij die nieuwe uitdaging ervaart.

Dag mevrouw Castelens, waarom besliste jij vorige zomer om de overstap naar het onderwijs te maken?

Toen ik jaren geleden afstudeerde aan het Heilig Graf, overwoog ik al om leerkracht te worden, maar ik koos uiteindelijk voor de studie Office Management. Het onderwijs is wel altijd een droom gebleven, maar ik wilde eerst wat ervaring opdoen in de privésector en moeder worden, om zo wat meer maturiteit te hebben. Mijn allereerste collega bij Johnson & Johnson, Elke Keersmaekers, maakte eerder al de overstap van de privé naar het onderwijs. Al enkele jaren liet ik mij in het Engels interviewen door haar leerlingen en ik vond het erg fijn om in contact te komen met de leerlingen en hen op een bepaalde manier advies te geven. Toen de banksector enkele kantoren zou sluiten en ik me echt klaar voelde voor het onderwijs, heb ik de stap gewaagd. Vanaf toen is het snel gegaan.

Inderdaad, want je kon meteen in het Heilig Graf aan de slag. Hoe ervaar je het lesgeven?

Ik vind het beroep van leerkracht echt het mooiste dat er is! En heel eerlijk, ik heb nergens in de privé zo hard gewerkt als nu in het onderwijs. Ik wist al wel dat het beroep fel onderschat wordt, maar nu kan ik dat echt bevestigen. Wat ik heel fijn vind, is dat ik in een warm team ben terechtgekomen. Ik kan met alle vragen bij mijn collega's terecht en ik voel dat zij ook het beste voorhebben met mij en met de leerlingen.

Dat is fijn om te horen. Heb je zelf ook een goed contact met de leerlingen?

Ja! (*enthousiast*) Ik heb fijne klassen en ik heb de leerlingen ook oprecht graag. Er is altijd een hartelijke begroeting als ze binnenkomen. Ik vind het ook enorm belangrijk dat ze mij even aankijken en me begroeten. Ik merk dat zij dat ook appreciëren.

Ik vind het beroep van leerkracht het mooiste dat er is.

Wat vind je het allerleukste aan je job als leerkracht?

Net dat contact met leerlingen vind ik enorm fijn. Ik hoop hen uiteraard ook veel bij te brengen en vanuit mijn praktijkervaring tips mee te geven. Omgekeerd heb ik van hen ook al zoveel geleerd! De leerlingen aan wie ik lesgeef, zijn open en eerlijk. Door naar hen te luisteren kan ik ook blijven groeien als leerkracht. Ik doe ook echt iets met hun feedback en als ze dat merken, is dat voor hen ook fijn.

Zeker weten! Uiten de leerlingen hun waardering soms ook?

Ja, ik maakte al meermaals hartverwarmende situaties mee. Zo had ik voor mijn verjaardag chocolaatjes voor de leerlingen meegenomen en had hen dat vooraf ook laten weten. De leerlingen van 6 Office assistant hadden zelf een kaart gemaakt met de woorden "Lieve mevrouw Castelens, gefeliciteerd!" De kaart was ondertekend door alle leerlingen. Dat was oprecht het mooiste cadeau dat ik kon krijgen. Ik moest zelfs mijn tranen bedwingen. Ik vond het zo'n mooi gebaar en voor mij de bevestiging dat ik echt wel de juiste keuze heb gemaakt om naar het onderwijs over te stappen.

Dat is fijn. Je hebt duidelijk de smaak van het leraarschap te pakken!

Inderdaad. Ik ben ongelooflijk blij dat ik de stap heb gewaagd en heb het mij nog geen seconde beklagd. De warmte die je van de leerlingen krijgt, is onbetaalbaar!

Hartelijk dank voor dit enthousiaste interview, mevrouw Castelens. Nog veel succes en jobvreugde gewenst!

Uw lief en leed

Overlijdens (familie van) oud-leerlingen en -personeelsleden

2022

FEBRUARI

- 02 Martha Bogaerts (87j.),
grootmoeder van Jyothi Dierckx
- 15 Mit Belmans (82j.),
oud-personeelslid Heilig Graf Tongerlo,
moeder van Sigrid Vandenbergh
- 15 Maria Bastiaensen (86j.)
- 19 Els Palmans (87j.),
oud-personeelslid Lagere Normalschool,
schoonzus André Vandecruys
- 28 Julia Willens (88j.),
schoonmoeder van Nancy Claessen

MAART

- 12 Maria Cavens (67j.),
moeder van Katrien Verlinden
- 19 Julia Van Clemen (90j.),
moeder van Liesbeth en Annelies Peeters
- 21 Jeroen Dirkx (43j.),
echtgenoot van Inge Van Gestel
- 21 Frans Geudens (89j.),
grootvader van Kim Van der Veken

APRIL

- 16 Maria Raeymaekers (75j.),
oud-personeelslid Heilig Graf Tramstraat

MEI

- 04 Wim Hoppenbrouwers (86 j.),
echtgenoot van Lieve Peeters,
vader van Ti Hoppenbrouwers
- 08 Philip Bouckaert (55 j.),
echtgenoot van Tine Govaerts,
schoonzoon van Marleen Van Oekelen

JUNI

- 09 Karen Vandenbergh (54j.),
schoonzus van collega Bart Denaux
- 11 Marcel Boeckx (87j.),
grootvader van Elise Nys
- 14 Jos Geerts (91j.),
vader van Marie-Josée Geerts

AUGUSTUS

- 21 Lisette Jonckers (87j.),
moeder van Hilde Turelinckx
- 23 Nelly Honshoven (81j.),
grootmoeder van Amber Vandersmissen

SEPTEMBER

- 08 Eric Jansen (64j.),
echtgenoot van Viviane Michiels
- 23 Godelief Geerts (89j.),
grootmoeder van Elke Peeters

OKTOBER

- 02 Treza Hertogs (88j.),
grootmoeder van Elke Vervoort
- 07 Eddy Dirkx (89j.),
vader van Greet Dirkx
- 08 Maria Van Looveren (92j.),
schoonmoeder van Hedwig van den Hout
- 10 Eric Vanderhaeghen (74j.),
echtgenoot van Marleen Goris
- 28 Bertha Van Bergen (76j.),
schoonmoeder van Leen Aerts
- 31 Miel Eykens (8j.),
neefje van Liesbet Paulussen

NOVEMBER

- 09 Luc Van Heddegem (91j.),
schoonvader van Ilse Vermeerbergen
- 11 René Engels (96j.),
grootvader van Erika Torfs
- 17 Anna Janssen (98j.),
grootmoeder van Leen Aerts
- 26 Elisa Martens (83j.),
moeder van Jos Willems

DECEMBER

- 08 Kris Malfait (76j.),
schoonzus van Paul Wellens
- 27 Geronimo Van Waes Campero (16j.),
neef van Ilse Geudens
- 31 Johnny Vosters (80j.),
vader van Debby en Evy Vosters,
grootvader van Jarne Vreys

2023

JANUARI

- 03 Hilde Van de Weyer (83j.),
moeder van Leentje Hermans
- 03 Jeanne Luyckx (86j.),
schoonmoeder van Betty Weyns,
grootmoeder van Anouk Eysermans
- 06 Maria Van den Berk (86j.),
schoonmoeder van Ilde Deckx
- 07 Maria Smets (89j.),
grootmoeder van Kim Van der Veken
- 12 Vik Cornelissen (80j.),
echtgenoot van Lizette Van Beurden
- 18 Jeanne Maes (89j.),
grootmoeder van An Hermans
- 31 An Colman (83j.),
moeder van Erna Van Vugt
- 31 Eline Verhees (33j.), oud-leerling

FEBRUARI

- 08 Maria Cuypers (88j.),
gewezen huismeesteres Sint-Lutgardis-
instituut
- 09 Maria Kooreman (86j.),
moeder van Jef Faes en
schoonmoeder van An Leysen
- 28 Chantal Verbeek (55j.), oud-leerling

Geboortes

(klein)kinderen van oud-leerlingen
en (oud-)personeelsleden

2022

FEBRUARI

- ♥ Lima, kleindochter van Mia Lenaerts

MAART

- ♥ Thienne, zoon van Jenthe Blockx, kleinzoon van Fabienne Marchand
- ♥ Elias, kleinzoon van Greet Proost

MEI

- ♥ Nola, dochter van Dries Govaerts en Lore Vansteenkiste
- ♥ Moon, kleindochter van Josette Corstjens

JUNI

- ♥ Cilou, kleindochter van Veerle Havermans
- ♥ Olivier, kleinzoon van Els Verschueren
- ♥ Felix, zoon van Inte Van Herreweghe

JULI

- ♥ Felix, kleinzoon van Gudrun Ghys
- ♥ Mila, dochter van Michelle van Hoppe
- ♥ Louis, kleinzoon van Patrick Buysse

AUGUSTUS

- ♥ Lorenzo, kleinzoon van Paula Rijsbosch
- ♥ Lou, zoon van Chloë Blockx, kleinzoon van Fabienne Marchand
- ♥ Viktoria, dochter van Vincent Damen en Yuva Vande Putte, kleindochter van Bea Jaenen

SEPTEMBER

- ♥ Muze, dochter van Heleen Uytterhoeven, kleindochter van Edith Verboven
- ♥ Theo, kleinzoon van Maritta Vanarwegen

OKTOBER

- ♥ Ezra, zoon van Aniëla Czekaj, kleinzoon van Rob Czekaj
- ♥ Mia, kleindochter van Ilse Jacobs
- ♥ Elliot, zoon van Kaat Druyts, kleinzoon van Liesbeth Kesselaers
- ♥ Jos, zoon van Lise Vandecruys, achterkleinzoon van André Vandecruys
- ♥ Gaston, zoon van Evelien Broeckx

NOVEMBER

- ♥ René, kleinzoon van Katrien Vervondel
- ♥ Viktor, kleinzoon van Evelien Heylen

DECEMBER:

- ♥ Leander, kleinzoon van Ilse Jacobs
- ♥ Pablo, zoon van Joost Appels en Cato Brijs

2023

JANUARI

- ♥ Mil, zoon van Birgit Paulussen
- ♥ Louis, zoon van Bob Beuls

FEBRUARI

- ♥ Noor, kleindochter van Lutgard Van den Broeck

Ontmoeting oud-leerlingen

We organiseren dit jaar opnieuw een reünie van oud-leerlingen. We nodigen iedereen van harte uit op volgende evenementen:

Oud-leerlingendiner

voor oud-leerlingen
die afstudeerden vóór 1977

Datum: woensdag 10 mei 2023 | van 12 tot 16 uur

Locatie: voormalige kloosterrefter,
campus Patersstraat

12 uur: diner in de voormalige kloosterrefter

Tot 16 uur: rondleiding (op vraag) om nostalgische plekjes in de school te herontdekken

Gelieve voor het tafeldiner € 40 over te schrijven op:

IBAN-nummer: BE12 4134 1271 9192 (BIC: KREDBEBB -
vzw Instituut van het Heilig Graf)

Vermeld: 'middagmaal oud-leerlingendag voor [uw naam], [aantal] jaar afgestudeerd in [gevolgde studierichting]'

Jubilarissen vermelden: 'Middagmaal jubilee oud-leerlingendag enz.'

We ontvangen deze storting graag vóór 28 april 2023, zodat we tijdig de nodige culinaire voorbereidingen kunnen treffen. De overschrijving geldt als inschrijving.

Oud-leerlingenavond voor alle oud-leerlingen, jong en oud!

Datum: vrijdag 5 mei 2023 | van 20 tot 24 uur

Locatie: Leraarskamer campus Patersstraat &
Overdekte hal campus Klinkstraat

Alle oud-leerlingen van campus Klinkstraat en Patersstraat zijn welkom op vrijdagavond 5 mei!

De voormalige living van de zusters (huidige leraarskamer) op campus Patersstraat en de overdekte hal op campus Klinkstraat worden omgetoverd tot een gezellig praatcafé. Zo heeft jong en oud de kans om elkaar te ontmoeten en bij te babbelen. We organiseren ook rondleidingen langs nostalgische plekjes in onze school.

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen via www.secundair.heilig-graf.be/oudleerlingenavond of telefonisch op het nummer 014 41 54 68.

Hou ende Trou- belangen

Hou ende Trou, het contactblad voor de oud-leerlingen en vrienden van het Heilig Graf van Turnhout, is een jaarlijks magazine dat wordt bezorgd aan nieuwe abonnees en alle bestaande abonnees die hun bijdrage voor het vorige jaar betaalden.

De betaling van Hou ende Trou gebeurt na ontvangst van het magazine. Een abonnement kost €6 (buitenland: €10). Gelieve het abonnementsgeld zo spoedig mogelijk en uit eigen beweging te storten op:

IBAN-nummer BE12 4134 1271 9192 BIC: KREDBEBB (vzw Instituut van het Heilig Graf) Vermelding: 'Hou ende Trou', je (meisjes)naam en je volledig adres.

Is jouw adres gewijzigd? Gelieve dit te laten weten via het nummer 014 41 54 68 of via info@heilig-graf.be.

Alvast hartelijk dank!

facebook

Spring onze school eens binnen
via Facebook!

Je kan het schoolleven op de voet volgen via onze Facebookpagina 'Heilig Graf Turnhout'. Daarnaast verneem je allerlei nieuwtjes over oud-leerlingen in de Facebookgroep 'Heilig Graf oud-leerlingen'. Laat via dit kanaal gerust ook eens van jou horen!

Volg ons op:

www.heilig-graf.be

You Tube

